

سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس
ارتش جمهوری اسلامی ایران
انتشارات آتشبار

فرمان شکست حصر

خاطرات هشت سال دفاع مقدس

نویسنده: شاداب عسکری

سرشناسه	: عسگری، شاداب، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدورنده	: فرمان شکست جمر: خاطرات هشت سال دفاع مقدس/نویسنده شاداب عسگری؛ ویراستاری لیلی جعفریان دهقانانی.
مشخصات نشر	: تهران: سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران، انتشارات آتشبار، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۳ ص: (مصور/بخشی رنگی) نقشه (رنگی)، نمونه: ۱۴/۵×۱۱/۵ س م
شابک	: ۳-۴۰-۷۳۳۶-۶۰۰-۹۷۸-۱۱۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۰-۱۱۳.
عنوان دیگر	: خاطرات هشت سال دفاع مقدس
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات ثامن الائمه
موضوع	: Iran-Iraq war, ۱۹۸۰-۱۹۸۸--Operation Samenol Aemmah
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات فرماندهی کل قوا خمینی روح خدا
موضوع	: Iran-Iraq war, ۱۹۸۰-۱۹۸۸--Operation farmandeh koll qova Khomeyni Ruh Khoda
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- نبردها
موضوع	: Iran-Iraq war, ۱۹۸۰-۱۹۸۸--Campaigns
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- آبادان
موضوع	: Iran-Iraq war, ۱۹۸۰-۱۹۸۸--Abadan
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- خاطرات
موضوع	: Iran-Iraq war, ۱۹۸۰-۱۹۸۸--Personal narratives
شناسه افزوده	: ساز: حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران، انتشارات آتشبار
رده بندی کنگره	: ۳۹۱/۳۵۰/۱۶۰۷ DSR
رده بندی دیویی	: ۵۵/۰۸۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۳۱۸۵

فرمان شکست جمر

نویسنده: شاداب عسگری

ویراستاری: خانم لیلی جعفریان دهقانانی

شابک: ۳-۴۰-۷۳۳۶-۶۰۰-۹۷۸

صفحه آرایشی و طراح جلد: مهدی لریان

نوبت و سال چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات آتشبار وابسته به سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس

ارتش جمهوری اسلامی ایران - شماره تماس: ۸۱۹۵۴۱۱۱

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
۱۹	 تهاجم رژیم بعث عراق
۲۱	 واکنش ارتش به تهاجم ارتش بعث
۳۱	 مدافعان سلطه بر آبادان
۳۴	 حماسه ذوالفقاریه
۴۰	 فرمان شکست عصر آبادان
۴۳	 استقرار لشکر ۷۷ پیاد در منطقه ماهشهر
۴۵	 عملیات تپه‌های سبز (مردان تیر) آبادان
۴۷	 فرمانده کل قوا، خمینی (ره)، روح خدا
۴۹	 آزمونی بزرگ
۵۳	 ویژگی‌های منطقه عملیات
۵۵	 وضعیت و شرایط دشمن
۵۹	 تشریح چگونگی انجام عملیات
۷۱	 نتایج عملیات ثامن الائمه (ع)
۷۴	 ارزیابی گزارش عملیات
۷۶	 شهادت فرماندهان
۸۰	 بازتاب‌های سیاسی و رسانه‌ای
۸۶	 ضمانت (نقشه‌ها و عکس‌ها)
۱۱۰	 فهرست منابع

مقدمه

شهرهای خرمشهر و آبادان در سرنوشت کل جنگ، نقشی بسیار مهم و تعیین کننده داشتند. عراق در هفته اول جنگ در جبهه غرب، خوزستان و شهرهای دزفول و هویز متوقف شد و به اهداف از پیش تعیین شده خود نرسید از این رو، همه توان خرمشهر را این محاصره آبادان صرف کرد.

دلیل این اقدام بسیار واضح بود چراکه، بعد از سقوط قسمت شمالی خرمشهر، اگر آبادان هم سقوط کرده و این شهر به دست رژیم بعث عراق می افتاد، رژیم بعثی برگ برنده بزرگی به دست می آورد. اصلی ترین بهانه شروع جنگ که همانا سلطه بر اروندرود (شط العرب) بود نیز تأمین می شد. پیش بینی عملکرد ارتش بعثی بعد از سقوط آبادان نیز، واضح می نمود. حکومت صدام تمام نیروهای خود را متوجه حفظ کل منطقه خرمشهر و آبادان می کرد و با توجه به موقعیت بهمنشیر، یک نیروی دفاعی قوی را در آنجا مستقر می ساخت تا با توجه به عوارض طبیعی منطقه، دژی مستحکم

برپا شده و رزمندگان اسلام در کوتاه مدت و به آسانی نمی‌توانستند به آبادان دسترسی پیدا کنند.

تحت آن شرایط، وضعیت جنگ بسیار پیچیده شده و حکومت نوپای جمهوری اسلامی ایران با مشکلات جدی روبه‌رو می‌گردید.

از این رو، شکست حصر آبادان ریشه در این مهم دارد که توانست به کلی سرنوشت جنگ را تغییر دهد. شاید به‌همین دلیل است که وزن فرمان صادره برای شکست حصر آبادان با وزن تمامی فرامینی که در طول هشت سال دفاع مقدس صادر گردید، تفاوت داشته و از اعتبار بسیار بالاتری برخوردار بود.

واقعیت این است که فرمان «شکست حصر آبادان»، یک فرمان نظامی صرف از طرف بالاترین رده نظامی یک کشور نبود، بلکه یک حکم شرعی و تکلیفی بود که از طریق ولی امر مسلمین و نایب امام زمان (عج) ابلاغ می‌گردید و باعث شد تا مسأله محاصره آبادان علاوه بر جنبه نظامی و ملی، جنبه شرعی نیز بیابد. صدور این فرمان، مبدأ طرح ریزش‌های رزمندگان سپاه و ارتش، برای اجرایی نمودن فرمان حضرت امام خمینی (ره) شد.

از دیگر مباحث مهم و تعیین کننده در ارتباط با این عملیات، تأکید حضرت امام (ره) به عنوان فرمانده کل قوا بر وحدت ارتش و سپاه بود. ایشان با اعتقاد به وحدت نیروها، در یکی از سخنرانی‌های خطاب به فرماندهی سپاه می‌فرمایند: «این جور فکر نکنید که شما به تنهایی می‌توانید جنگ را جلو ببرید، یا ارتش فکر کند، به تنهایی می‌تواند این کار را به

انجام رسانند، با هم این جنگ را جلو ببرید و با هم دفاع کنید.» (اسدی، ۱۳۸۷: ۲۷)

از این رو، طرح ریزی و اجرای عملیات «ثامن الائمه (ع)» می‌توانست به‌عنوان یکی از مصادیق بارز اجرایی نمودن تدابیر معظم‌له از سوی نیروهای مسلح لقی و منظور شود. بدیهی است که بدست نیامدن نتایج مورد انتظار، زمینه را برای تقویت تفکر لیبرالیستی فراهم می‌نمود.

مطرح به این مباحث و دیگر موضوعات مشابه است که باعث گردیده تا با گذشت ۲۰ سال از آن روزها، هنوز هم چگونگی شکست حصر آبادان که با محوریت لشکر ۷۷ پیروز خراسان در سال ۱۳۶۰ انجام پذیرفت، از چنان اهمیت و ارزشی برخوردار باشد که بتوان آن‌را مبنای تحقیق، پژوهش، تدوین و تألیف صد، نوشتار و کتاب قرار داد.

کتاب «فرمان! شکست حصر» به‌عنوان جرد نیروهای ارتش در طول یک‌سال اول جنگ در حوزه جزیره آبادان، چگونگی و چرایی محوریت لشکر پیروز ۷۷ خراسان در عملیات ثامن‌الائمه (ع) که منجر به شکست حصر آبادان گردید، پرداخته و نسبت به بازخوانی رویدادها و وقایع آن دوره زمانی مشخص اقدام نموده است.

با خلوص نیت و تمامی وجود از درگاه خداوند متعال مسألت می‌نمایم که اگر انشاءالله برای انجام این تکلیف، اجری در نظر گرفته شد، آن هم از سوی این بنده کمترین، پیشکشی باشد به ساحت مقدس تمامی رزمندگانی که مخلصانه در هشت سال دفاع مقدس حضور داشته و مشقت‌ها و

مصائب این حضور حماسی را تحمل نمودند تا برگ زرین دیگری به مجموعه افتخارات جمهوری اسلامی ایران افزوده شود.

صاحب نظران در حوزه جنگ و دفاع مقدس، تعداد ۱۰۵ عملیات تهاجمی و دفاعی رزمندگان اسلام را در طول هشت سال جنگ تحمیلی، مشخص نموده و به عنوان نبردهای ماندگار محسوب و منظور نمودند. با بررسی این نبردهای انجام شده، تعداد مشخصی از آنها، به دلیل شرایط خاص زمان اجرا، وضعیت جغرافیایی صحنه نبرد و به خصوص، نتایج و دستاوردهای حاصله از عملکرد رزمندگان اسلام و میزان تأثیرگذاری این عملیات‌ها بر فضای سیاسی و نظامی حاکم بر منطقه، از اهمیت بیشتری نسبت به سایر موارد مشابه، برخوردار هستند.

عملیات «ثامن الائمه (ع)» که طراحی ارتش و محوریت لشکر ۷۷ پیروز خراسان در پنجم مهرماه ۱۳۶۰ اجرائی شده و منجر به شکست حصر آبادان گردید، یکی از عملیات‌های مشخص و منحصر به فرد جنگ تحمیلی می‌باشد که به جرأت می‌توان از آن به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و موفق‌ترین عملیات‌های تاریخ دفاع مقدس یاد کرد، فصل نوینی را در انجام عملیات‌های بعدی رزمندگان اسلام به خود اختصاص داد.

در نظر گرفتن این واقعیت و میزان اهمیتی که بعثیون عراق برای سلطه بر آبادان قائل شده بودند، ارزش و اعتبار اقدامات سیاسی، فرهنگی و

اجتماعی که در آن مقطع زمانی در شهر آبادان به وقوع پیوست، همراه با سلسله عملیات‌های دفاعی و تهاجمی که در نهایت منجر به شکست حصر آبادان گردید را بیش از پیش نمایان می‌سازد.

شاداب عسکری
پژوهشگر دفاع مقدس

www.ketab.ir